

EKONOMİ POLİTİK

IMF İle Program, Yeniden...

Erinç Yeldan, 10 Aralık 2008

“Türkiye IMF ile anlaşacak mı?” Bu soru etrafında kopartılan fırtına artık iktisadi bir konu olmaktan çıktı, giderek sloganlaşma ve retorik içeren içi boş bir atışmaya dönüştü. Bu konuyla ilgili görüşlerimi daha önce, 29 Ekim tarihli yazımda belirtmiştim. Bu yazıda aynı cümleleri tekrarlayarak bu bayram tatilinizde sıkıcı bir tekrar yazısı yazmak istemiyorum. Ancak, “IMF ile anlaşmaya giden yolda”, “*beklentilerin idaresi*” ve “*piyasa oyuncularını cesaretlendirmek*” gibi cilalı, ancak içi boş sözcük oyunları ile sürdürülen politik manevralara karşı duyarlı olmamız gerektiğini düşünüyorum.

Artık çok yakından bilindiği üzere, IMF programları tüm gelişmekte olan ekonomilerde standart bir reçete izlemektedir: yüksek reel faiz; sermaye hareketlerinde serbestlik ve daraltıcı maliye politikaları; dış borçların ödenmesi hususunda kamu kaynaklarını kullanarak yabancı “yatırımcıya” güvence sağlamak (gerekirse bu güvencenin yasa dışı ve ahlak dışı yöntemlerle, 2000 Aralık Türkiye’inde olduğu gibi oldu bittiye getirilerek uygulanması); emek gelirlerinin daraltılması ve talep daraltıcı politikaların yüklerinin emekçi sınıflara yıkılması...

Türkiye’nin IMF ile olan sıcak ilişkilerinin deneyimiyle bu liste daha da detaylandırılabilir. Bu gözlemlere ek olarak, “yabancı yatırımcıya güvence vermek” söylemi altında yeniden tasarlanmış olası bir IMF programının Türkiye ekonomisinin kronikleşen dış açık ve ithalata bağımlı yapısının sorunlarına çözüm üretmekten uzak olduğunu vurgulamamız gerekmektedir. Türkiye, *yükselen piyasa ekonomileri* diye anılan grup içerisinde, yüksek cari işlemler açıkları ve dış borç yükü nedeniyle, küresel krizin etkilerini en yoğun yaşayan ekonomiler arasındadır. Bu durum uygulanmış bulunan IMF programının doğrudan bir sonucudur.

Dolayısıyla, IMF ile olası ilişkilerimiz, iktisat medyasına yeni katılmış olan deyimle “*ümüğümüzün sıkılması*” ilişkisinden çok daha detaylı ve karmaşık bir süreçtir ve Türkiye’nin ekonomisini ve siyasi yaşamını kesinlikle IMF cenderesinden kurtarıp *bağımsız* düşünebilme ve strateji geliştirebilme olanaklarını yaratabilmeyi içermelidir.

Ancak “IMF ile anlaşma yolunda” uygulanmakta olan bir başka senaryonun da farkında olmamız gerekmektedir. Bayram öncesinde basında çıkan haberlere göre IMF’nin Türkiye’den “*sıfır*” büyüme talep ettiği ve hükümetin de buna direndiği yönünde bir izlenim yaratılmaktadır. İktisat medyasında geçen haberlere göre, “IMF Türkiye’nin 2009 büyüme hızını *sıfırlamak* istemekte; ayrıca yeni vergi arttırmaları ve daraltıcı kamu maliyesi politikaları ile ekonomiyi daraltmak” arzusu gütmektedir.

IMF programlarının özünde “daraltıcı” nitelikte olduğu ve hükümetin de yerel seçimler öncesinde kamuda daraltıcı politikalar uygulamaya çok gönüllü olmadığı açıktır. Ancak bunun da ötesinde, “IMF’nin Türkiye’den *sıfır* büyüme talebi” olduğu konusu kuşkuludur. Herşeyden önce IMF’nin Türkiye için yapmış olduğu 2009 projeksiyonlarında büyüme hızı yüzde 2.3 civarındadır. TC Merkez Bankası’nın 2009 için revize edilmiş büyüme öngörüsü de yüzde 2.7 düzeyindedir. Merkez Bankası’nın sözü geçen öngörülerinin IMF tarafından habersiz olunması söz konusu olamaz. Kaldı ki herhangi bir ekonomi programında “büyüme” bir talep değil, bir sonuçtur. İktisadi bir programda politika girdileri bellidir: faiz, devalüasyon, kamu harcamaları gibi... Öyleyse bu “sıfır” büyüme talebi nereden kaynaklanmaktadır?

Kanımcıca, hükümet “IMF ile anlaşma” zemini ararken, IMF’nin aşırı daraltıcı önerilerine “dik durarak karşı çıktığı” ve geçmiş hükümetlerin tersine, “IMF’ye kolay teslim olmadığı” şeklinde bir izlenim yaratmak istemektedir. Açıkçası söz konusu söylemi, sonuçta bir oldu bittiye getirilerek Türkiye’ye giydirilmek istenen IMF gömleğinin yaratacağı yeni bağımlılık ve sömürü ilişkilerinin kamuoyunda “hazmedilebilir” kılınması için yaratılan bir manevra olarak değerlendirmekteyim.

“Yapısal reformlar sürdürülmeli ve bir an önce IMF ile yeni bir stand by imzalanmalıdır” şantajı yeni biçimlerde sürekli yenilenerek önümüze konulmaktadır.